

תיאטרון
באר-שבע

Бер-Шевская
באר-שבע-קויה

קברט הגירה פרוע
מאת ובבימוי: ירדן גלבווע

באר שבע

מאת ובבימוי
ירדן גלבוע

דרמטורגיה
דורי פרנס

עיצוב תפאורה ותלבושות
סבטלנה ברגר

מוזיקה
יאן קוגן

עיצוב תאורה
אמיר קסטרו

עיצוב תנועה
עמית זמיר

ריקודים סלוניים
אילן זכרוב

עוזרת במאית
דניאל אלבו

רקדנית
לנה פרייפלד / טטיאנה מחלינובסקי

זמר ונגן גיטרה
יאן קוגן

זמר ויוקלילי
יורי קזנצב

זמר ונגן אקורדיון
ולדיסלב פסחוביץ'

המשתתפים

הקטע בהצגה "מוסרת לך ד"ש" נכתב על ידי קארינה ס. לינצקי

תודות
זאב מורחובסקי, אופיר אמסלם, אנדי ג'קסון, אלונה אלימובה,
רותם אלרואי, מרינה שרויקו, דינה קונסון, גיא באומהקר,
אנה אבשלומוב, אבי גיבסון בר-אל

הצגה ראשונה 05 במאי 2026, תיאטרון באר שבע, אולם 2

🕒 כשעה וחצי ללא הפסקה

תקציר

המקום: פאב-מסעדה רוסית טיפוסית
הזמן: מאוחר בלילה

חבורה של ארבעה שחקנים צעירים, דור ראשון ושני לעלייה מברית המועצות לשעבר, מנסים להתפרנס בדוחק על ידי העלאת מופע קברטי קליל ממיטב הפולקלור של אמא רוסיה. בין ריקוד לשיר, בין סלט תפוחי אדמה לכוסית וודקה, היחסים הטעונים בין חברי הלהקה מגיעים לנקודת רתיחה ומה שהתחיל כחגיגה מזרח-אירופאית, הופך לחיטוט מצחיק וכואב בפצע המדמם של העלייה.

במופע 'באר-שבסקיה' אנחנו שוברים את הכללים: כאן מותר ואפילו מומלץ לאכול ולשתות! לצד החוויה הקברטית הפרועה, תוכלו ליהנות מתפריט יינות וטאפסים משובח מבית טינטו- טאפס בר (בעלות נפרדת).

Tim
טו
WINE | DELI | TAPAS

הבושה שגורמת לנו להחביא את עצמנו

מאת ירון גלבוץ, יוצרת ההצגה

אני ילידת הארץ. בן זוגי, יאן קוגן, היגר ארצה מבריה"מ בשנות ה-90. במשך שלוש עשרה השנים שאנחנו יחד, ראיתי כמה הוא מנסה להסתיר את "הרוסיות" שלו. הוא לא דיבר על העבר שלו שם, הוא לא הסכים לדבר רוסית, הוא אימץ את האנגלית כשפת-אם ונמנע מכל קשר או סממן רוסי. זיהיתי את עצמי בו, את הבושה הזאת שגורמת לנו להחביא את עצמנו כדי להיטמע ולהשתייך בכל מחיר. משם נולד הרעיון להצגה.

בשנים האחרונות, כשעבדנו על היצירה, יאן החל לפתוח את תיבת-פנדורה שלו. הוא התחיל לשמוע ולשיר מוזיקה רוסית ולתרגם בהצלחה ספרות רוסית. הוא כתב אתי את הטקסטים למופע על בסיס חוויותיו האישיות ואלה של שאר השחקנים, שכולם עולים מברית המועצות לשעבר. הוא הפסיק להתבייש במי שהוא. נולדה לנו בת והענקנו לה את השם ראיי (גן עדן ברוסית), אולי יום אחד הוא עוד יסכים לדבר איתה ברוסית.

גיבורי ההצגה שלנו, הם שחקנים, עולים לשעבר. אחת מהם היא לנה שמשפחתה הגיעה לבאר שבע וכמו שהיא אומרת בהצגה: *"עליתי לבאר שבע, למקום הכי נמוך בעולם, שעה נסיעה מים המלח..."* המשפט הזה מביא, מבחינתי את המורכבות שבזהות המרובדת של הדור הקרוי דור ה-1.5. הילדים שנולדו שם וגדלו כאן, אותו דור שמבקש להתפאר בשורשיו הרוסיים ועם זאת להשתלב במציאות הישראלית, דור שמעז לגעת בטראומה ועל ידי כך גם מבקש גם לרפא אותה, וזאת בדיוק המשאלה שלנו בהצגה הזו.

מבחינתי, כבמאית ויוצרת ההצגה, זוהי חגיגת גאווה של כל אחד מאתנו. אז נחגוג נוסטלגיה לרוסיה שהיתה, עם טקסטים של דוסטויבסקי וצ'כוב שאפשר וצריך להתגאות בהם ולהנות מקסמם, בשילוב טקסטים מקוריים מסיפוריהם האישיים של השחקנים כמהגרים וניגע בחיבור למציאות המורכבת של ישראל 2026.

כל זה קורה בבר-מסעדה שקם עבורנו בתיאטרון, עם אוכל ואלכוהול ורחבת ריקודים, אליה מוזמן הקהל, לצלילי מוסיקה רוסית חיה כדי שנוכל להנות ולהתרגש יחד, כמו בחגיגה רוסית אמיתית.

לנה פרייפלד

חויית העליה שלי

אבא שלי קיבל משרה באוניברסיטת בן גוריון וכך הגענו לבאר שבע. עכשיו צריך היה לסדר גם לאמא עבודה. אבא שלח את קורות החיים שלה למקומות רבים, אבל עם השם ומספר הטלפון שלו. פעם אחת התקשרו אליו לבשר לו שהוא התקבל, אז הוא ענה בגאווה "אוי, בדיוק התקבלתי לעבודה באוניברסיטה, אבל אשתי, בדיוק עם אותה השכלה וניסיון כמו שלי". בתגובה ענו לו: "יש באוניברסיטה אדריכלים?" אז הוא אמר "לא, אני גם רופא, אבל תדברו עם אשתי".

וכך, גם לאמא וגם לאבא, הייתה כבר עבודה כשהגענו לפה. כשהגענו לארץ, אבא שלי מאוד דחף שנשתלב כולנו. והיה מאוד חשוב להורים שלי לא להבדיל אותי מהסביבה. הם שלחו אותי לבית ספר הכי טוב, ללימודי בלט במקום הכי טוב, דאגו שתמיד יהיו לי בגדים כמו שכולם לובשים, שהחברה שלי תהיה ישראלית ושכלל לא יורגש ההבדל. וככה גדלתי, ישראלית-באר שבעית אסלית. אוספת קרשים למדורות, רוקדת בהורה-באר שבע ובבת-דור באר שבע, פעילה במועצת תלמידים. הכי, הכי, הכי משלנו.

לנה בילדותה

טטיאנה מחלינובסקי

חוויית העליה שלי

חוויית ההגירה שלי היתה הדבר הכי מדהים, הכי נורא והכי טוב שקרה בחיים שלי. עליתי לארץ כשהייתי כמעט בת 9, ילדה מאוד טובה, ממושמעת ומעריצה את אימא שלי ואת המצב כמו שהוא בלי לשאול שאלות. צריך לבוא עם אימא לנקות חנות של בשר בסוף היום, אז צריך. צריך לנקות ביום שישי את מדרגות הבניין, אז ננקה. אני הייתי מרוגשת בעיקר, מכל הדברים החדשים שפגשתי כאן. כמובן שהיו קשיים רבים, אבל אני לא חוויתי אותם אז כקושי.

שבוע אחרי שהגעתי ארצה, התחלתי ללמוד בבית ספר דתי. זה קרה די בטעות, לא הבנתי אף מילה וניסיתי להעתיק מהלוח אותיות בעברית, אבל מהצד הרוסי, משמאל, זה היה די מתסכל. וגם זכור לי שמאוד לא אהבתי את העובדה שאצטרך מעתה ללכת רק עם חצאיות. כעבור חצי שנה, במקרה, הכרתי ילדה רוסייה כשרכבתי על האופניים בגינה. היא סיפרה לי שיש בסביבה בית ספר חילוני, עם הרבה רוסים כמוני. עברתי בית ספר מיד ונהייתה לי חבורה של רוסים. היה כיף בטרוף. כשנגמרה שנת הלימודים הראשונה שלי, עברתי בכתה ו' לפנימייה. זאת היתה שנה קשה ביותר, אבל לא הבנתי שהקושי הזה נבע מהיותי עולה חדשה. לא חשבתי על זה בכלל. בשנה השלישית, בכיתה ז'; עברתי לכפר נוער אחר, אלוני יצחק, ומפה התחלתי לפרוח במלוא מובן המילה. זאת היתה פנימייה שכולה הורכבה מעולים- מרוסיה, אוקראינה, בלרוס, בולגריה, יוגוסלביה, קובה, פרו, ארגנטינה, אתיופיה ועוד; ולא היתה לנו כל אפשרות לתקשר בינינו, אלא בעברית. כך למדתי סוף סוף לדבר.

ופה התאהבתי בישראל. אבל באמת התאהבתי, הייתי בטרוף! סרטים ישראלים, שירים של כוורת ומערכונים של הגשש החיוור, כל זה במקביל למוזיקה והחיים הרוסיים שלי, יחד עם החיים של החברה הארגנטינאית שלי והחברה הישראלית שלי, והחברה הקובנית שלי. ושם בכוך הקטן, שלנו בפנימייה הכרנו זו לזו את

טטיאנה בילדותה

טטיאנה בילדותה

התרבויות שלנו. והיה כל כך הרבה צבע סביבי, כל כך הרבה טעמים וריחות וכולנו היינו ישראלים עולים ושווים.

הייתי מוקפת ועטופה בסביבה שקיבלה אותי בידיים פתוחות, הרימה אותי לשמיים, הקשיבה לכל חלום פרוע שלי והייתי מאושרת. מיד אחרי הפנימייה הלכתי לשנת שרות בשדה בוקר, למכינה קדם צבאית. זאת היתה גם אחת השנים המדהימות בחיי, הייתי הרוסיה היחידה בקבוצה וזה הדהים את כולם, הייתי כמו פרח בר מיוחד ויפה במדבר.

ואז לראשונה, קבלתי סטירה מצלצלת של "את זרה כאן!". זה קרה בצבא. הגעתי להיות קצינת חינוך בבסיס חיל אוויר. ואחד התפקידים המרכזיים של קצינות החינוך בבסיס, היה הנחיית טקסים ואירועים. בטקס הראשון שלי בתפקיד, הגעתי לפגישה עם המפקד שלי כדי לעבור על הליינאפ. ואז, במהלך השיחה, הוא זרק פתאום כבדרך אגב: "הא, אבל את מבינה שאת לא מנחה את הטקס, נכון?" "למה?" שאלתי. והוא ענה לי בנונשלנטיות: "מה זאת אומרת, יש לך מבטא". הרגשתי דקירה עוצמתית בחזה.

רגע, מה? לי יש מבטא?! לי מלח הארץ? יושבת ראש מועצת תלמידים? המורעלת שעשתה הכנה לצבא? בוגרת מכינה קדם-צבאית, שהדריכה טיולים בנגב כאילו שנולדה במדבר הזה? הפאקינג קצינת חינוך?! לי יש מבטא?! אני לא ידעתי! לא חשבתי שיש בי שוני, שיש לי מבטא. עד כדי כך לא הייתי עסוקה בזה וגם לא אלה סביבי, עד אותו רגע בוטה. הרגשתי מושפלת, מרוסקת. הפעם, לראשונה, הוציאו אותי מהמעגל הישראלי שהייתי כל כך מאוהבת בו. נזרקתי מחוץ לדלת ולא הייתי ראויה להנחות את הטקס ולהמשיך את מסורת התפקיד כקודמותיי, קצינות החינוך הישראליות.

ההבנה שאני לא מכאן, הגיעה לאחר 11 שנים בארץ, כשהייתי כבר בת 20. מאותו יום עברתי דברים רבים לגבי השייכות שלי ושנים של ניסיונות להיות כמה שיותר ישראלית ושנים של בושה ברוסיות שלי. עד שהגעתי לבית הספר למשחק. שם למדתי והבנתי איך לקבל את שני העולמות שלי ולתת להם מקום. היום אני אוהבת ומחבקת את הריישי המתגלגלת שלי ואת הייחוד שלי, אני גאה ואוהבת את המוצא הסיבירי שלי ואוהבת וגאה בשייכותי לכאן, לישראל.

יאן קוגן

חויית העליה שלי

משפחתי ואני נחתנו בישראל בשלהי אוקטובר 90. הייתי בן 8. קטן מכדי להבין את מכלול המניעים שגרמו להורי להפוך אותנו למהגרים. החיים ההם, שהיו למעשה בסטנדרטים של ימינו, חיי דיכוי ועוני, עבורי היו פשוט ילדות. אמנם הייתי רק בן 8, אבל גדול מספיק בשביל לחוש את המצוקות של הורי. כשמגיניך חרדים, מה עוד נותר לך להרגיש?

השנים הראשונות עברו עלי כמטוטלת. בקצה אחד- גילויים של טעמים, ריחות, שפע, מותרות וחום, ובאחר- ניכור, בושה ובדידות של אדם קטן ורך שמסתובב בעולם זר ועוין, לא מובן, ולא נשמע. התגלמתי כישראלי ברגע מכונן אחד, שבו לקחו אותי לעשות ברית מילה... בגיל 8.

הייתה תקופת החלמה- לא של מה בכך. עבורי האקט הזה מספר הרבה מסיפור ההגירה לישראל- רוצה לחיות פה? רוצה להשתייך? אם כן, אתה חייב להקריב חתיכה מעצמך. בדיעבד אני מבין, שככל שמנסה אדם להפוך למשהו שהוא לא, הקורבן אף פעם לא יהיה מספק ופיסת העור הקטנה סופה להפוך לליטרת בשר. אבל זה בדיעבד.

בפועל, כל אחד מסתובב בעולם עם מראה בלתי נראית, ועל פי הבבואה לומד כל אדם את עצמו. החוויה האנושית של להיות מהגר בעיניי, היא לנפץ את המראה לרסיסים. ואז לנסות לזהות את עצמך ברסיסים. להרכיב תמונה שלמה של עצמך. זהות... כמה קשה לאהוב את מה שמשתקף מתוך מראה מנופצת. הרבה יותר קל לכעוס...

וכעסתי- על הכל. ניתקתי כל קשר לתרבות שממנה באתי, לשפה, לשורשים. הלבשתי על עצמי פרסונה שמאחוריה יכולתי להתקיים מבלי להיחשף. כעבור שנים, פגשתי את ירדן. ולאחר שנים של חיים משותפים היא העניקה לי במתנה במה לסיפור שלי. רק בתהליך העבודה העמוק, כשצללנו למעמקי הכאב, החל להתברר לי מלוא ההיקף של השלכות ההגירה.

ועד היום אני עדיין שולף רסיסי מראה. העבודה הזו אפשרה לי ולגלות מחדש את כל מה שהחלטתי להשאיר מאחור וגיליתי שם את עצמי. במילים ובלחנים של ויסוצקי ורוזנבאום. בטקסטים של צ'כוב, טולסטוי וסולז'ניצין. במילים ובלחנים שלי עצמי. בסיפורי החיים של הסובבים אותי. שם גיליתי גם את מלוא עוצמתה של אמנות- להפוך את הרסיסים חזרה למראה.

יאן בילדותו

יורי קזנצב

חויית העליה שלי

כשעלינו ארצה ב-1997 הייתי בן 12. הכל הרגיש כמו הרפתקה מהסרטים. את החיים המערביים ראיתי רק בטלוויזיה ופתאום הגעתי למקום שהוא היה, מבחינתי, לא פחות מגניב מארצות הברית. בפעם הראשונה ראיתי שהעוגיות בסופר פשוט שוכבות בקרטון ואתה בא ולוקח כמה שאתה רוצה לשקית. בשנות ה-90 ברוסיה, היו קושרים, כל דבר, עם שרשרת ברזל, כי הכל היה נגנב. העוגיות האלה היו טעימות ולקחתי כמה שנכנס לי לתוך הידיים. ביציאה, עצר אותי השומר. אני זוכר שכשהגעתי לבית ספר בפעם הראשונה, שמעתי פתאום צלצול, אבל זה לא היה הצלצול שאני רגיל אליו, אלא שיר רוק שבקע מהרמקולים. עבורי, זה היה שיא המגניבות. בכיתה פגשתי ילד רוסי ומיד התחברנו. גם לו קראו יורי... בקיצור יצרתי לעצמי מציאות מגניבה בראש, בדמיון. אולי זה היה משהו שקשור לגיל ההתבגרות. בכל אופן, זה עזר לי להתעלם מהקשיים. פשוט לא ראיתי אותם. הכרתי חברים חדשים, למדתי לנגן על גיטרה. בסוף אפילו עשיתי בגרויות איכשהו! אני אומר איכשהו בגלל שהסתובבתי רק עם חבר'ה דוברי רוסית. העברית שלי לא הייתה משהו בכלל! עברית כמו שצריך, למדתי רק בבית ספר למשחק. האם העליה גרמה לי לכך שבסוף מצאתי את עצמי בשולי החברה בחבורה שהשתמשה בסמים ובאלכוהול? שאלה טובה. אולי. למרות שאני מכיר גם כאלה שנולדו פה והלכו באותה הדרך.

פעם במדינות ברית המועצות, כשלא היה כסף לחגוג במסעדה, רוב האנשים היו חוגגים בבית. בדירת חדר - חדר שינה ומטבח. היו עורכים שולחן ארוך שהיה מתחיל במטבח וממשיך לחדר שינה. החגיגה תמי התחילה תמיד משמחה אמיתית, אוכל ביתי ואלכוהול.

לפני כל כוסית מאחלים משהו לחוגגים. אמצע המסיבה זה שירים וריקודים. והסוף, הסוף, הסוף משום מה זכור לי עם דמעות. לקראת סוף המסיבה, אני זוכר, אנשים מבוגרים יושבים ובוכים, שיכורים לגמרי. אולי כי היו נזכרים במלחמה או באיזה סיפור אישי, לא היה חסר...לא יודע, הייתי אז קטן. המופע שלנו, נראה ממש כך - כמו חגיגה באחת מהמדינות של ברית המועצות.

יורי בילדותו

ולדיסלב פסחוביץ'

חויית העליה שלי

נכון להיום, אני לא מרגיש "מהגר", אבל אז הרגשתי אחרת ולא ידעתי להסביר לעצמי את התחושה... עלינו לארץ ב-2002 והיה לי קשה מאוד. שם- הייתי מגיל 7 בתיאטרון, את התפקיד הראשי שלי עשיתי בגיל 9. בגיל 13 כבר הופעתי בתיאטרון רפרטוארי- הייתה לי שם משפחה! הייתי לומד שלושה ימים בשבוע בגימנסיה הרגילה ויומיים בבית ספר למשחק (ששם למדנו גם פיזיקה, כימיה, ביולוגיה)... איזו תקופה כיפית זו היתה! ואז, יום אחד, ההורים מודיעים שאנחנו עוברים לארץ ישראל. מה זה? מה זה ישראל? למה לעזוב עכשיו את כל מה שאני אוהב בחיים? למה לא שואלים אותי, מה הרצון שלי???

ב-27.1.2002, ב-4 לפנות בוקר, חיכתה לנו הסעה לשדה התעופה... אני יוצא החוצה מהבניין (בן 14 קומות) ואני קולט שכמעט בכל קומה עומדים החברים שלי מהתיאטרון ומחזיקים שלטים "תחזור... אוהבים אותך, אתה הכי טוב", ובין החברה האלה עומדות האהבה הראשונה שלי, הנשיקה הראשונה שלי, ההתרגשות הראשונה שלי, ההרפתקה הראשונה שלי; פרצתי בבכי... כל הדרך... וזה הרגיש כמו נצח.

ההצגה האחרונה שלי שם, היתה מחזמר של שייקספיר, 37 שחקנים על הבמה, אולם של 1,100 איש ואני לא יודע האם אי פעם אעלה שוב על הבמה... הצגה אחרונה ב-11.1.2002 וב-27.1.2002 אני כבר פה... (בפתח תקווה!) שנאתי את ההורים שלי, לא הבנתי למה?... למה??? למה???? למה הבאתם אותי לכאן??? למה עקרתם אותי מהחיים שלי!!!!!! הרי אני בן אדם!!!

היה לי מאוד קשוח. נכון להיום, אני אומר תודה, תודה, תודה להם כי הם ידעו או הבינו משהו, שבאותה תקופה לא יכולתי להבין... אני כאן !!! וזה הדבר המדהים ביותר!!! אני בבית! אני יותר ישראלי מהרבה ישראלים!!! אין לי שאלה האם אני שייך!!! זה מי שאני! קבלו אותי איך שבא לכם (מעניין לי ת'תחת) ואני בבית!!! שלי!!!

ולד בילדותו

ההגירה הגדולה של שנות ה-90

העליה ששינתה את המצב בישראל מהיסוד מבחינה דמוגרפית וחברתית

בשנות ה-90 התחולל בישראל אחד האירועים הדרמטיים והמשמעותיים ביותר בתולדותיה: גל העלייה הגדול ממדינות ברית-המועצות לשעבר. בתוך שנים ספורות הגיעו לישראל למעלה ממיליון עולים מרוסיה, אוקראינה, בלארוס ומדינות נוספות. הייתה זו לא רק תנועת הגירה עצומה בהיקפה, אלא גם מהפכה דמוגרפית, חברתית, תרבותית וכלכלית, ששינתה את פניה של מדינת ישראל מן היסוד.

העלייה הזו התאפשרה בעקבות קריסת ברית-המועצות ומדיניות ה"גלסנוסט" וה"פרסטרויקה" שהנהיג מיכאיל גורבצ'וב. לראשונה אחרי עשרות שנים נפתחו שערי היציאה ליהודים שביקשו לעזוב את המדינה הקומוניסטית. ישראל, מצידה, ראתה בכך הזדמנות היסטורית וחיזקה את מדיניות עידוד העלייה-הן מתוך תפיסה ציונית והן מתוך צורך דמוגרפי וכלכלי.

אלא שהמפגש בין העולים לבין המציאות הישראלית לא היה פשוט כלל. רבים מהם הגיעו עם השכלה גבוהה, ניסיון מקצועי עשיר ותרבות מפותחת, אך מצאו את עצמם בארץ חדשה, זרה ולעיתים מנוכרת. קשיי השפה היו משמעותיים, והפער התרבותי הורגש כמעט בכל תחום-מהומור ועד הרגלי עבודה. לא מעט עולים, שהיו מהנדסים, רופאים, מדענים, מוזיקאים ואנשי אקדמיה בארצות מוצאם, נאלצו בתחילת הדרך לעבוד בעבודות פשוטות כמו ניקיון, שמירה או נהיגה, משום שהתארים האקדמיים שלהם, לא הוכרו מיד בישראל.

למרות הקשיים, בתוך זמן לא רב החלה השפעתם של העולים להיות מורגשת כמעט בכל תחום אפשרי. ישראל קיבלה אליה כוח אנושי איכותי ומיומן במיוחד, שתרם באופן דרמטי להתפתחות המדינה. עולם ההייטק הישראלי, שהתפתח במהירות בשנות ה-90 והפך בהמשך למנוע הכלכלי המרכזי של ישראל, נשען במידה רבה על הידע והכישורים שהביאו עמם העולים. גם האקדמיה, המחקר המדעי והרפואה התחזקו מאוד בזכותם. מדענים, חוקרים ורופאים שעלו לישראל השתלבו במוסדות מרכזיים והעלו את רמתם המקצועית והמחקרית.

אך אולי ההשפעה העמוקה ביותר הייתה דווקא בתחום התרבות. העלייה הביאה עמה עולם תרבותי עשיר ומפואר-מוזיקה קלאסית, תיאטרון, בלט, ספרות ואמנות חזותית. לפתע נשמעו ברחובות ישראל יותר רוסית, יותר מוזיקה קלאסית, ויותר קולות

תרבותיים שלא היו קודם חלק מרכזי מהמרחב הישראלי. הוקמו עיתונים ברוסית, ערוצי טלוויזיה ותיאטראות ייחודיים, ונוצרה תרבות ישראלית חדשה- מגוונת, רב־לשונית ועשירה יותר. גם הקולנוע והספרות הישראליים החלו לעסוק יותר בשאלות של זהות, הגירה, זרות ושייכות. סיפורי העלייה, תחושת התלישות והמפגש בין מזרח אירופה לישראל הפכו לחלק בלתי נפרד מהיצירה הישראלית. החברה הישראלית, שבעבר שאפה ל"כור היתוך" אחיד, החלה להבין שהרב־תרבותיות היא כוח ולא חולשה.

עם השנים הפכו העולים גם לכוח פוליטי משמעותי. מפלגות שפנו במיוחד לציבור דובר הרוסית קמו וזכו להצלחה, ובראשן ישראל ביתנו בהנהגת אביגדור ליברמן. נושאים כמו דיור, תעסוקה, דת ומדינה וביטחון, הפכו מרכזיים בשיח הפוליטי של ציבור העולים, והשפעתם על הפוליטיקה הישראלית הלכה וגדלה אולם מאחורי סיפור ההצלחה הגדול הסתתר גם כאב עמוק.

ההגירה היא לא רק מעבר גיאוגרפי- היא טלטלה נפשית. עבור רבים מן העולים, העלייה לישראל הייתה כרוכה בתחושת אובדן קשה: אובדן הבית, השפה, החברים, המקצוע ולעיתים גם תחושת הזהות העצמית. אנשים שנחשבו לבעלי מעמד מכובד בארץ מוצאם, נאלצו להתחיל מחדש כמעט מאפס. תחושות של בדידות, ניכור וגעגוע ליוו רבים מהם במשך שנים. הצורך להסתגל במהירות לחברה חדשה יצר לעיתים משברי זהות עמוקים. מצד אחד, העולים רצו להשתלב ולהרגיש ישראלים; מצד אחר, הם ביקשו לשמור על תרבותם ושפתם. המתח הזה בין השתלבות לשימור הזהות הפך לאחד המאפיינים המרכזיים של דור העולים ושל ילדיהם.

ובכל זאת, במבט היסטורי, קשה לדמיין כיום את ישראל ללא העלייה הגדולה של שנות ה-90. היא עיצבה מחדש את הכלכלה, התרבות, המדע, הפוליטיקה ואפילו את הצליל של הרחוב הישראלי. זוהי אחת הדוגמאות הבולטות ביותר ליכולתה של חברה להתמודד עם שינוי עצום- לא בלי קשיים, אך עם הצלחה משמעותית ועמוקה.

העלייה מברית־המועצות לשעבר הייתה הרבה מעבר לגל הגירה. היא הייתה מפגש בין עולמות, בין תרבויות ובין תפיסות חיים שונות. ובעיקר- היא הייתה סיפור אנושי מרגש של אנשים שעזבו הכול מאחור כדי להתחיל מחדש, ובתוך כך שינו לא רק את חייהם שלהם, אלא גם את פניה של מדינת ישראל כולה.

דור ה-1.5

הילדים שחיו בין מולדת אחת לשניה

יש ילדים שנולדים לתוך עולם אחד ברור ומוכר. הם מדברים את שפת הוריהם, גדלים בתוך תרבות אחת ומרגישים שייכים באופן טבעי למקום שבו נולדו. אבל יש דור שלם של ילדים שגדל אחרת לגמרי- ילדים שעזבו ארץ אחת באמצע הילדות ונדרשו להפוך לבני בית בארץ חדשה. בישראל מכנים אותם "דור ה-1.5": לא ממש דור ראשון של מהגרים, אבל גם לא דור שני שנולד כאן. דור ביניים. דור שחי בין שני עולמות.

בישראל של שנות ה-90, בעקבות גל העלייה העצום מברית-המועצות לשעבר ומאתיופיה, נוצרה קבוצה גדולה במיוחד של ילדים ובני נוער כאלה. הם הגיעו לישראל בגיל שבו האישיות עדיין מתעצבת- בגילאי בית ספר יסודי או חטיבה- ונאלצו ללמוד כמעט בן-לילה איך להיות "ישראלים". חלקם עוד זכרו היטב את הרחובות, השפה והחיים בארץ שממנה באו, אך במקביל כבר החלו להיטמע במהירות במציאות הישראלית החדשה. החוויה שלהם הייתה שונה מאוד מזו של הוריהם. המבוגרים הגיעו עם זהות מגובשת, מקצוע, זיכרונות והרגלי חיים ברורים. הילדים, לעומתם, היו גמישים יותר. הם למדו עברית במהירות, קלטו סלנג ישראלי, הכירו את התרבות המקומית דרך בית הספר, הטלוויזיה והצבא, והפכו בתוך זמן קצר ליותר "ישראלים" מהוריהם.

אבל דווקא היכולת הזאת להשתלב יצרה לעיתים חיים כפולים. בבית דיברו רוסית או אמהרית, אכלו אוכל מהארץ הישנה ושמרו על מנהגים משפחתיים מוכרים, מחוץ לבית הם דיברו עברית, הקשיבו למוזיקה ישראלית ורצו להיות כמו כולם. המעבר היומיומי הזה בין שתי שפות ושתי תרבויות יצר זהות מורכבת במיוחד- זהות שלא תמיד ידעה להיכן היא באמת שייכת. רבים מבני דור ה-1.5 מתארים תחושה מוזרה של זרות כפולה.

בישראל הם נחשבו לעיתים "עולים", גם אחרי שנים רבות בארץ. המבטא של ההורים, שם המשפחה או התרבות הביתית סימנו אותם כשונים. אך כאשר ביקרו בארץ שממנה הגיעו, גילו שגם לשם הם כבר לא ממש שייכים. הם הפכו ישראלים מדי עבור המקום שעזבו, וזרים מדי עבור המקום שאליו הגיעו.

אחד ההיבטים המיוחדים של דור ה-1.5 היה היפוך התפקידים בתוך המשפחה. ילדים רבים הפכו במהירות למתווכים בין הוריהם לבין החברה הישראלית. הם תרגמו מסמכים, דיברו עם פקידים, מילאו טפסים ולעיתים אפילו הסבירו להוריהם כיצד

פועלת המדינה החדשה. במובן מסוים, הילדים נעשו "המבוגרים האחראים" של המשפחה הרבה לפני זמנם. האחריות הזאת יצרה התבגרות מוקדמת ולעיתים גם לחץ נפשי לא פשוט.

לצד הקשיים, דור ה-1.5 הביא איתו לישראל גם עושר תרבותי עצום. הילדים שעלו בשנות ה-90 גדלו להיות יוצרים, מוזיקאים, שחקנים, סופרים ואנשי תקשורת שהכניסו לתרבות הישראלית קולות חדשים וסיפורים שלא נשמעו קודם. הם הביאו איתם זיכרונות של ארץ רחוקה, תחושות של תלישות, שאלות של זהות ושייכות- והפכו אותן לחלק מהשיח הישראלי.

אפשר לראות זאת אפילו בדברים קטנים לכאורה. חגיגות ה"נובי גוד", למשל, שנחשבו פעם למנהג זר של עולי ברית-המועצות, הפכו עם השנים לחלק לגיטימי ומוכר מהמרחב הישראלי. מה שפעם נתפס כ"לא ישראלי" נכנס בהדרגה אל תוך הישראליות עצמה. בשנים האחרונות דור ה-1.5 כבר אינו רק "דור של עולים". בני הדור הזה החלו לדרוש הכרה מלאה במקום שלהם בחברה הישראלית. ארגונים כמו לובי המיליון ו"הבריגדה התרבותית" פועלים כדי לספר מחדש את סיפור העלייה ולהכניס אותו אל מרכז הנרטיב הישראלי. הם מבקשים להראות שהישראליות המודרנית אינה מורכבת מתרבות אחת בלבד, אלא מפסיפס רחב של שפות, זיכרונות וזהויות.

ובאמת, אולי זהו הסיפור האמיתי של דור ה-1.5: לא סיפור של אנשים שנתקעו בין שני עולמות, אלא של דור שלמד לחיות בתוך המורכבות הזאת ולהפוך אותה לכוח. דור שלא ויתר על העבר שלו, אך גם לא פחד לאמץ עתיד חדש. דור שבנה לעצמו זהות ישראלית אחרת- פתוחה יותר, מגוונת יותר, ומודעת לכך שאפשר להשתייך לשני עולמות בו-זמנית.

תרבות: גשר רחב מאוד

בהשוואה לתחומי הכלכלה וההייטק, את ההשפעה התרבותית של העלייה הרוסית הגדולה קשה הרבה יותר לכמת. יחד עם זאת, אין ספק שהיא נוכחת ובהחלט ניכרת לעין. אחת הדוגמאות הבולטות להשפעה הזו היא תיאטרון גשר ששינה לבלי הכר את פני התיאטרון בארץ.

"אנחנו מתכוננים לחגוג 30 שנה בעונת 2021", אומרת לנה קריינדלין, מנכ"לית התיאטרון, "ואם היו אומרים לנו שזה מה שיקרה לפני 30 שנה, כשהגענו לארץ בלי מילה עברית ובלי מושג לאן הגענו ומה נעשה - היינו צוחקים לאדם הזה בפרצוף. בדיעבד אני לא מבינה איך החלטנו לעשות את זה ואיפה היה השכל".

התיאטרון החל לפעול בשפה הרוסית, ושנה לאחר מכן התחיל להציג גם בעברית, "בעיקר עברית קצת עילגת, כי לא הספקנו ללמוד את השפה, רק את התפקידים. זה היה מוזר ומשעשע וגם סטריס אחד גדול", נזכרת קריינדלין. "כשסשה דמידוב שיחק בהצגה 'האידיוט' בתפקיד הראשי בעברית הוא היה ישן עם האוזניות כדי שהטקסט ייכנס לו לתת-מודע".

מאז השתנה לא מעט, והיום, היא אומרת, "הקולגות שלנו אומרים ששינינו את הנוף התיאטרלי של המדינה, ואנחנו מייצגים את המדינה בפסטיבלי תיאטרון בחו"ל ובכל מיני פורומים בינלאומיים. אנחנו מקבלים לשורותינו גם שחקנים צברים, אבל הם עוברים אצלנו קליטה לא קלה".

למה? הם צריכים ללמוד רוסית?

"הם לומדים בעיקר קללות. התיאטרון מאוד השתנה במשך 30 שנה. אני חושבת שכל עוד יבגני אריה (המנהל האמנותי) ואני וחלק מהשחקנים שהתחילו איתנו כאן, הוא ישמור על חלק מהצביון הרוסי. אבל מחזאי הבית שלנו, רועי חן, הוא צבר והוא למד רוסית כדי לקבל החלטות על הרפרטואר. אנחנו הראשונים שהעלו לבמה סופרים ישראלים כמו יורם קניוק ומאיר שלו".

למה לדעתך גשר כל-כך הצליח?

"יש אסכולה מאוד חזקה ברוסיה של בימוי ומשחק בתיאטרון, עוד מזמני סטניסלבסקי ואנחנו הבאנו את זה איתנו וזה כנראה היה מאוד חזק. כנראה הבאנו משהו שלא היה בתיאטרון הישראלי באותו רגע. לא שידענו את זה. עבדנו כמו סוסים ולא הרגשנו מה קורה מסביב. רק אחר כך סיפרו לנו".

התרומה התרבותית למוזיקה, גם היא ראויה לציון. רומן ברונפמן מציין שאפילו בתזמורת האנדלוסית 50% מהנגנים הם רוסים, אבל כמובן שהנוכחות הבולטת ביותר של העלייה

בתחום היא בתזמורת הפילהרמונית, ופה מדובר דווקא על גל העלייה הראשון של תחילת שנות ה-70. "התזמורת בהיווסדה, בסוף שנות ה-40, הייתה כמו שהגדיר אותה זובין מהטה, בניחוח האימפריה האוסטרו-הונגרית", אומר אבי שושני, מזכ"ל התזמורת הפילהרמונית. "ניגנו בה יוצאי גרמניה, אוסטריה ופולין והשפה השכיחה בחזרות הייתה גרמנית".

מטבע הדברים, הקבוצה הזאת הלכה והתבגרה ובדיוק כשהחלו לעלות מכיוונה צלילי הפנסיה הגיע גל העלייה ההוא של שנות ה-70, "שאמרו עליו כבדיחה", כך שושני, "שכל מי שירד מהמטוס בלי כינור או ויולה - הוא קרוב לוודאי נגן פסנתר. היה אז זרם ענק של נגנים משובחים ממוסקבה ומסנט פטרבורג והם תרמו והובילו בעיקר בתחום המיתרים. מרבית נגני הכינור שלנו היו במשך שנים יוצאי ברית המועצות. היום בדור השלישי רובם צברים. אבל אין ספק שמבחינת צליל, צבע, עוצמה וטכניקה, הנגנים העולים שלטו שנים רבות, וגם מיטב המורים הגיעו מרוסיה. זה עזר מאוד לתזמורת, כי דור המייסדים היה על סף פרישה".

מתוך מאמר בעיתון גלובס מאת **שלומית לן**, 20.1.2020

חויית האולפן

המקום שבו נולדו חיים חדשים

העלייה הגדולה מברית המועצות לשעבר בשנות ה־90 הייתה אחד האירועים המשמעותיים ביותר בתולדות החברה הישראלית. בתוך שנים ספורות הגיעו לישראל מאות אלפי עולים- מדענים, רופאים, מוזיקאים, מהנדסים, שחקנים ואנשי רוח- שנאלצו להתחיל מחדש בארץ זרה, בשפה שלא הכירו. עבור רבים מהם, האולפן לעברית היה התחנה הראשונה במסע הזה; מקום של מעבר, אך גם של תקווה, בלבול ולעיתים כאב.

מורים רבים באולפנים זוכרים עד היום את התקופה ההיא כתקופה אינטנסיבית ויוצאת דופן. הכיתות היו מלאות באנשים מבוגרים ומשכילים מאוד, שבמדינתם הקודמת החזיקו במשרות בכירות ובמעמד מקצועי מכובד. לפתע הם מצאו את עצמם יושבים שוב על ספסל הלימודים, מתרגלים משפטים בסיסיים בעברית ומנסים להבין כיצד פועלת החברה הישראלית.

אבל הלימודים באולפן לא הסתכמו ב"שלום" ו"מה נשמע". בשל הרמה הגבוהה של התלמידים, השיעורים כללו קריאת טקסטים מורכבים, כתיבה, שיחות עומק ולעיתים גם הכנה לראיונות עבודה. המטרה הייתה ברורה: לא רק ללמד שפה, אלא לאפשר לעולים להשתלב מחדש בשוק העבודה ובחיים הישראליים.

לצד לימוד הדקדוק והמילים החדשות, האולפן הפך גם למקום של מפגש תרבותי. מורים מספרים כיצד לימדו שירים עבריים כדי להכיר לעולים את התרבות המקומית, וכיצד ניסו להסביר מושגים שנראו לישראלים מובנים מאליהם- הישירות הישראלית, השיח הלא־פורמלי, החום האנושי ולעיתים גם הכאוס היומיומי. **"היה צורך ללמד אותם לא רק עברית," סיפר אחד המורים, "אלא גם איך לחשוב ישראליית".**

אלא שמתחת לפני השטח הסתתר גם משבר עמוק. רבים מהעולים התקשו לקבל את הפער בין חייהם הקודמים לבין המציאות החדשה. רופא שעבד כמאבטח, מהנדסת שניקתה בתים, פסנתרן שהפך לשליח- סיפורים כאלה היו נפוצים מאוד. עבור אנשים שהגדירו את עצמם דרך המקצוע וההשכלה שלהם, זו הייתה מכה קשה לזהות העצמית.

גם הפן התרבותי היה מורכב. עולים רבים הגיעו עם מעט מאוד רקע דתי או ידע במסורת היהודית, ולכן המורים נדרשו להסביר לא רק את השפה אלא גם חגים, מנהגים וסמלים יהודיים־ישראלים. עבור חלק מהמורים זו הייתה חוויה מרגשת במיוחד- מעין בנייה מחדש של קשר תרבותי וזהותי.

ובכל זאת, העלייה הזו הייתה שונה מעליות קודמות. העולים לא ויתרו על תרבותם המקור להיפך הם יצרו בישראל עולם תרבות רוסי עשיר ותוסס: עיתונים, תיאטראות, ספרות, מוזיקה וערוצי תקשורת בשפה הרוסית. מצד אחד הדבר הקל על תחושת הבית והשייכות, אך מצד שני האט לעיתים את תהליך קליטת העברית, משום שלא הייתה חובה מיידית לעבור לחלוטין לשפה החדשה.

למרות הקשיים, עבור רבים האולפן היה הרבה יותר ממקום לימוד. הוא היה מרחב אנושי של תמיכה, חברות והתחלה חדשה. מורים מספרים על קשרים שנמשכו שנים לאחר סיום הלימודים-הזמנות לחתונות, ביקורים משפחתיים ומכתבי תודה מרגשים. בתוך הכיתות הללו נולדה במידה רבה ישראל חדשה: רב-תרבותית, משכילה ועשירה יותר מבחינה אנושית ותרבותית...

חויית האולפן של שנות ה-90 לא הייתה רק סיפור על לימוד עברית. היא הייתה סיפור על אנשים שנאלצו להמציא את עצמם מחדש- ועל מדינה שלמדה, יחד איתם, כיצד לקלוט גל עלייה עצום ולשנות את פניה.

המטבח הרוסי

האוכל הרוסי שהגיע עם גל העלייה הגדול מברית המועצות לשעבר בשנות ה-90 (ה"קולבסניה עלייה"- עליית הנקניקים) הביא עמו שינוי קולינרי משמעותי לישראל, המאופיין בחומרי גלם, טכניקות שימור וטעמים חורפיים. בניגוד לגלי עלייה קודמים, עולים אלו לא התנתקו מתרבותם והביאו עמם את הטעם הנוסטלגי והביתי.

חומרי גלם ושיטות שימור (התאמה לחורף)

החמצה וכבישה: בשל חורפים ארוכים ברוסיה, המטבח מתבסס על כבישה (מלפפונים, עגבניות, כרוב) והחמצה. ירקות כמו כרוב, סלק, תפוחי אדמה ושמיר הם מרכיבים דומיננטיים. הדגים והנקניקים: דג מלוח (סליודקה), דגים מעושנים ונקניקים מגוונים, שהפכו לחלק בלתי נפרד ממעדניות העולים. שמנת חמוצה (סמטנה): משמשת כמרכיב בסיסי כמעט בכל מנה, ממרקים ועד כיסונים.

מנות דגל מוכרות

בורשט: מרק סלק עשיר, חמוץ-מתוק, המוגש עם שמנת חמוצה. פילמני וורניקי: כיסונים ממולאים בבשר, תפוחי אדמה, כרוב או דובדבנים. סלט אוליבייה (סלט רוסי): סלט המבוסס על מיונז, ירקות מבושלים (תפוחי אדמה, גזר), אפונה ונקניק/עוף, הפך למאכל פופולרי גם בקרב ישראלים ותיקים. סלטים שכבות: כמו "דג מלוח תחת פרווה" (שובה) - סלט שכבות של דג מלוח, ירקות שורש ומיונז. סירניקי: לביבות טבורג (גבינה לבנה חמוצה) מתוקות או מלוחות.

מאפייני העלייה

השתלבות המטבח

תרבות ה"נובי גוד": האוכל הרוסי מחובר מאוד לחגים, בייחוד ה"נובי גוד" (השנה החדשה), המאופיין בשולחן עמוס מנות כבודות וחגיגיות. השפעה צרפתית וסובייטית: המטבח הרוסי העילי הושפע מהמטבח הצרפתי (במיוחד בתקופה הצארית), בעוד המטבח היומיומי הושפע מהמחסור הסובייטי ויצר מנות משביעות ופשוטות. הפרדה קולינרית תחילה: העולים הקימו מעדניות משלהם, שסיפקו מוצרים שלא היו קיימים אז בישראל, כולל מוצרים לא כשרים (חזיר).

הטוויסט הישראלי

עם השנים, האוכל הרוסי עבר "ישראלזציה": חומרי גלם מקומיים השתלבו במתכונים, והוא הפך פחות כבד ומתאים יותר לאקלים הים-תיכוני. כיום, מנות רבות נחשבות לחלק מהקולינריה הישראלית, כפי שבא לידי ביטוי בטרנד של מעדניות ומסעדות המגישות "אוכל רוסי" משודרג.

הצד האפל של התרבות הרוסית

מאת מרינה קיגל, 8 באוגוסט 2022, מתוך האתר www.simplycreative.co.il

תרבות רוסית. ה-תרבות ה-רוסית. עבור רבים זו פרה קדושה שמנמנה במיוחד, או לפחות הייתה כזאת עד לפני קצת יותר מחצי שנה. במקום ממנו באתי ובכמה מקומות שאני מסתובבת בהם עד היום, נהוג לבטא את צמד המילים הזה בהשתנקות מהולה בהערצה. כי זאת ה-תרבות וכל שאר התרבויות, כמו שאומרים בפתגם רוסי, "רק יצאו לעשות פיפי". בקיצור, לא להשוות. תשאלו כל יוצא או יוצאת בריה"מ והם יספרו לכם איך מגיל 0 הקריאו להם את פושקין, איך הם ישבו בכיתות שמהקירות שלהן הביטו בהם פרצופים של פושקין, לרמונטוב, גוגול, דוסטויבסקי, טולסטוי, צ'כוב ועוד. גברים חמורי סבר, רובם עם זקן, כל אחד מהם נציג הקלסיקה הספרותית.

עזבו שאחרי שגדלתי, למדתי שדוסטויבסקי כתב את "החטא ועונשו" כדי לצאת מהחובות, פושקין היה רב-שגל, לרמונטוב סבל מדיכאון, גוגול היה אנטישמי מדופלם וטולסטוי היה צמחוני אוהב חיות, אבל מתעלל באשתו (מספרים שהיא הייתה עושה דווקא ומגניבה לו בשר לתוך האוכל שהגישה לו).

ההתפכחות

אבל את כל הדברים האלה כמובן אף אחד לא ידע בילדותי, ואם ידעו, אז חלילה לפרסם אותם כי זה נוגד את האידאולוגיה. אגב, זה היה מאד מצחיק, עניין האידאולוגיה. במדינה קומוניסטית שמצד אחד חיסלה את אנשי התרבות העכשווית ושמרה רק על אלה שהיו מיושרים עם קו המפלגה, נאלצו להשתמש באצילים, דוכסים ובורגנים מהעולם הישן בתור נכס צאן ברזל. לכן כל אחד מהם קיבל גם אאורה של לוחם הצדק, מתנגד למשטר מלכותי ומורד במוסכמות. סוג של פשרה.

וזה המצב, מדינה ענקית, שיש לה רק שני דברים להתגאות בהם בפועל (ועזבו את כותרות העיתונים): הניצחון הגדול על גרמניה הנאצית ב-1945 (מעניין שאף אחד מעולם לא שאל איך המדינה שניצחה בסופו של דבר קיבלה מהמדינה אותה ניצחה עזרה הומניטרית בסוף שנות השמונים, נקניקים ושימורים) והתרבות ה-תרבות.

בכל עיירה- תיאטרון, בלט, אופרה, התרבות הגבוהה. ספרים שאפשר לקנות רק אם אוספים ומוסרים למדינה קילוגרמים של נייר למיחזור (מקולטורה). גם אצלנו בבית עשו את זה. אני זוכרת חבילות-חבילות של עיתונים ישנים נערמים במרפסת או

במסדרות ואז ההורים לוקחים אותם לנקודת מסירה מיוחדת, מקבלים קופון והולכים לממש אותו בחנות ספרים.

הספרים אצלנו עמדו בארון גבוה בסלון. מאחורי הזכוכית. למזלי, ההורים שלי היו בררנים ולא שאפו להביא כל דבר בכריכה כדי למלא את מדפי הארון, וגם הספרים נקראו, אבל היו משפחות בהן הספרים האלה עמדו בלי שמישהו אי פעם פתח אותם. בקטע של אביזר עיצובי. וגם כי ככה זה אצל אנשים תרבותיים, יש ספרים בסלון. אגב, הספרים הבאמת שווים היו מביאים הביתה בסתר, עם כריכה מכוסה בנייר עיתון, כי חלקם היו אסורים.

מזוודה ללא ידית

כשגדלים באווירה של "התרבות שלנו הכי תרבותית בעולם", במיוחד בהשוואה למערב הרקוב, הג'ינס ומוזיקת הג'ז, זה מחלחל עמוק, לפעמים עמוק מדי. וקשה להיפטר מזה. וגם קצת חבל, כמו מזוודה ללא ידית. כי מה אם ניפטר מהתרבות הזאת ולא נמצא אחת שווה כמוה?

אז בפעם הבאה כשתתקלו במישהי או מישהו שיסבירו לכם שהתרבות הרוסית (עם השתנקות קטנה בקול) זו התרבות העצומה והאדירה ביותר בעולם, אל תתווכחו, פשוט תרחמו עליהם. כבדה עליהם המזוודה הזאת ללא ידית. כבדה כל כך שאין להם מקום בשדה הראיה לאמץ תרבויות נוספות והם נאלצים לחיות בדיסוננס קוגניטיבי כל חייהם.

ואיך שכחתי, חלק מהתרבות זה גם נימוס. לפתוח דלת לאישה. עזבו שאחרי פתיחת הדלת בציבור (או לפנייה) אותו ג'נטלמן מנומס השתכר ופתח לזוגתו את הפרצוף עם האגרוף. בטח גם אמר לה "בבקשה" כשהרביץ לה. כמובן, לא כולם. היו גם כאלה שהיו מנומסים, אבל לא השתכרו ולא הרביצו.

התרבות הרוסית היא גם התרבות המתנשאת ביותר. מועדון סגור שכל אחד רוצה להשתייך אליו קצת. אבל בסופו של דבר, התרבות הרוסית היא לא יותר מאחיזת עיניים, תיבת תהודה, בלון מבריק שכשהוא מתפוצץ, הוא משפריץ לכל עבר עיסה מגעילה ומסריחה. הצד הפחות מחמיא של אותה תרבות. הצד המדמם. המוכן להשמיד.

בקיצור, אל תדברו איתי על התרבות הרוסית, אל תספרו לי כמה היא אדירה. כן, זאת תרבות, אבל לא יותר מכל תרבות אחרת. במיוחד עכשיו, בשבעה חודשים אחרונים, כולנו רואים אותה בצורה ברורה מאד. כי להיות תרבותיים, להיות מתורבתים לא הופך אתכם לאנשים טובים יותר ובטוח שלא טובים יותר מאחרים.

ירדן גלבוט כתיבה ובימוי במאית, שחקנית, מורה לתיאטרון, מחזאית. מרצה בבית הספר למשחק במכללת סמינר הקיבוצים. מלמדת משחק בבית הספר למשחק גודמן ובתיאטרון הקאמרי במסלולי המשחק.

בין עבודותיה: **המלט** שיצרה עם אבי גיבסון בראל בה גם מגלמת את תפקיד המלט (ת' הבית). יצירתה **הכל נשאר חי**, היא זוכת פסטיבל עכו לשנת 2025 בפרס ההצגה, פרס הבימוי, פרס השחקן, פרס השחקנית ופרס המוזיקה (ת' תמונע). יצירתה העצמאית **FREEDOM OF SPEECHLESS** עלתה כשת"פ ישראלי-שוויצרי והוצגה ברחבי שוויץ ובברלין. למדה משחק ובימוי בבית הספר לאמנויות הבמה סופי מוסקוביץ. את הכשרתה המעשית והמקצועית המשיכה לרכוש בעשור האחרון כשחקנית-יוצרת באנסמבל עתים של כלת פרס ישראל, רינה ירושלמי.

דורי פרנס בדרמטורגיה

מתרגם ומוזיקאי. תרגם כ-170 מחזות קלאסיים ומודרניים לכל התיאטרונים בארץ. את תרגומיו למחזות שייקספיר ובני תקופתו ניתן למצוא באתר שקספיר ושות'. כמו כן, ערך ערבי ספרות ותיאטרון רבים.

צלם: שמחה בריבירי

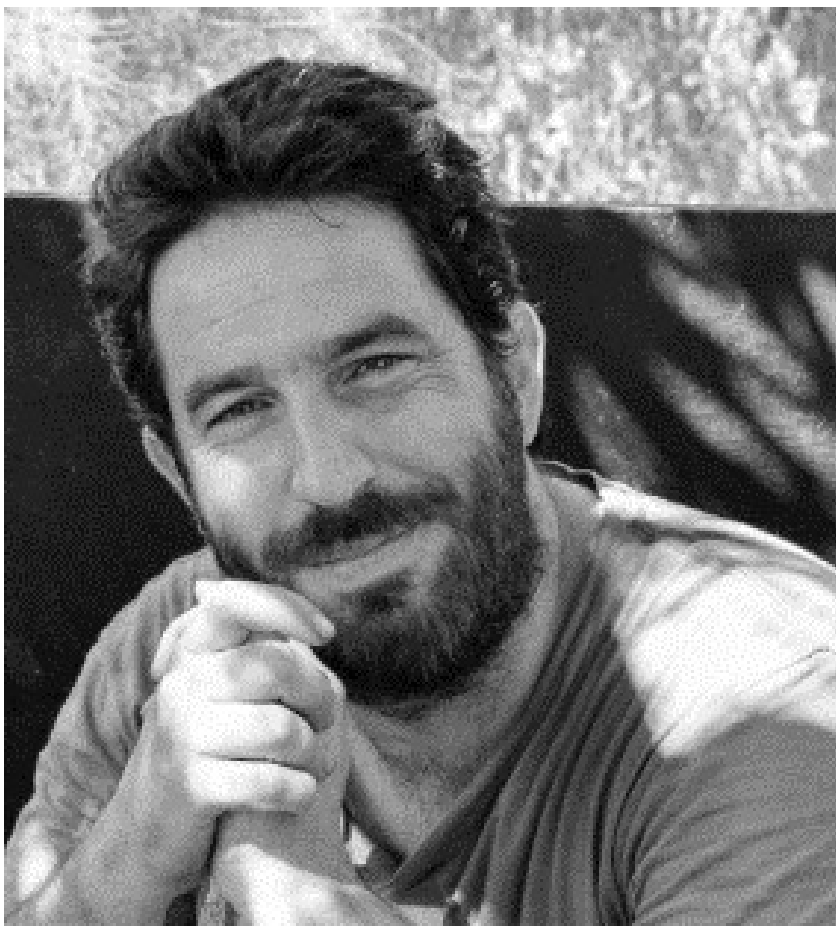
סבטלנה ברגר תפאורה ותלבושות

בוגרת ביה"ס ע"ש גרקוב (רוסטוב, רוסיה), והחוג לתיאטרון באוניברסיטת ת"א.

בין עבודותיה בעיצוב תלבושות: **פינק לידי, מותרת לכל אדם, גן הדובדבנים, אבודים ביונקרס, עפיפונים, הרולד ומוד, הגיבן מנוטרדאם, טירונות בלז, בין חברים** (ת' באר שבע). **שונאים-סיפור אהבה** (ת' גשר). **הסבתות, מבקר המדינה, סיפור על אהבה וחושך, רוחות עליזות** (ת' החאן). **קוריולאנוס, מיר'לה אפרת, משפחה עליזה, פירורים, ארטון, טנגו** (ת' הבימה). **איש הכריות, מחיר הכבוד, שלוש מסיבות, אירמה לה דוס** (ת' חיפה).

בין עבודותיה בעיצוב תפאורה: **לעבור את הקיר, 4 אימהות, מלך הכלבים, משרתם של שני אדונים, הים הכחול העמוק, עקר בית, מדליה להארי** (ת' בית ליסין). **העלמה והמוות, כל החיים לפניו, הדירה של רוזה, נופים קסומים, 4 דקות ו-12 שניות, האפקט, כלוב העליזים, גרין מייל, רוחות, רק אתמול נולדה, רומיאו ויוליה** (ת' באר שבע). **קוריולאנוס, ינטל, אני לא רפופורט, מקווה, החולה המדומה** (ת' הבימה). **השיבה, אניהו, סוס אחד נכנס לבר** (ת' הקאמרי). **מבקר המדינה, הסבתות, אנטיגונה, יתוש בראש, מותו של אנרכיסט, העולם האחר, אוי אלוהים, הנשים עליזות מווינדזור, דוד ואניה, החולה המדומה, חוקר פרטי, גן הדובדבנים, הנסיכה האמריקאית, אהובת הדרקון, אותלו, מצליחים, נישואים, קיץ, אושר, צל חולף** (ת' החאן). **איש הכריות, מחיר הכבוד, משהו למות בשבילו** (ת' חיפה). **הכיתה המעופפת, מומו, אמיל והבלשים, יותם ויעלי וספר הג'ונגל** (מדויטק).

אמיר קסטרו מעצב תאורה

בין עבודותיו בתיאטרון: **מותרת לכל אדם, סליחות, אם נדע לאהוב, סוליקא** (מועמד לפרס התאורה בפרסי התיאטרון), **פרפרים הם חופשיים, כלוב העליזים, הדירה של רוזה, גיבור, שיעור** (ת' באר שבע). **מיהו יהודי** (ת' קאמרי). **מקווה** (ת' הבימה). **רכבות אל החופש** (ת' אורנה פורת). **ד"ר דוליטל, לאסי שובי הביתה** (מדיטק). **פרדוקס, הגוף האחר, דו"ח התקדמות, בחוץ לפני הדלת** (מועמד לפרס התאורה בקיפוד הזהב 2017), **להציל את שמואל** (ת' תמונע). **מה שלא הורג** (מועמד לפרס התאורה, קיפוד הזהב 2020, תיאטרון הבית). **תופר החלומות, אופוריה** (פרס התאורה 2016), **מעשה בעולם** (פסטיבל חיפה להצגות ילדים). **דרקון הזהב, פלסטין**

שנת אפס, תלויים, טויז (פרס עיצוב התאורה 2021, פסטיבל עכו לתיאטרון אחר). עיצב תאורה להצגות רבות בבתי הספר של יורם לוינשטיין וגודמן. בין עבודותיו במחול: פסטיבל המחול **בין שמיים לארץ**, ירושלים. פסטיבל המחול **אינטימדאנס** (תמונע). פסטיבל מחול **הרמת מסך** (סוזן דלל). ביה"ס למחול של סמינר הקיבוצים. פסטיבל המחול **ארנבת מרץ** (כלים). מוסיקה: פסטיבל **טקטוניקס** (ת' תמונע). **תיקון חצות, מקהלת גיא בן הינום** (פסטיבל ישראל).

עמית זמיר עיצוב תנועה

מורה לתיאטרון מחול ויצירה אישית, יוצר, מעצב תנועה, כוריאוגרף ומתאם אינטימיות. בוגר בית הספר למשחק מיסודו של יורם לוינשטיין, הסדנה להכשרת רקדנים בחיפה, בעל תואר ראשון B.Ed בחינוך למחול ותואר שני M.A בהתמחות כוריאוגרפיה. מעביר סדנאות "פשוט לזוז" בתנועה בארץ ובעולם. מורה בכיר לתנועה בבתי הספר למשחק ברחבי הארץ.

צלם: יוסי יודיל

בין עבודותיו: **בעל למופת, אותלו, השיבה, מיזרי, הנכד, אהבה ומגפה, וניה, הטנק, אדיפוס, מי מפחד מוירגיניה וולף** (ת' הקאמרי). **כל החיים לפנינו, למה לא באת לפני המלחמה?, בין חברים, רומיאו ויוליה, גרין מייל, חתונת הדמים, דונה פלור, הדירה של רוזה, מניין נשים, מותרת לכל אדם** (ת' באר שבע). **הר לא זז, האורחת, הוא הלך בשדות, הקומה השלישית, מלך הכלבים, הסודות, לילה אחד מרקוביץ', שיפוצים, אמצע** (ת' בית ליסין). **קוריוולנוס, רעל ותחרה, מישהו שישמור עליי, 1984, דבר על מקום הימצאם, מניין נשים** (ת' הבימה). **המחברת הגדולה, רודף העפיפונים, חוות החיות, מר ורטיגו, המנהרה, אלף שמשות זוהרות, שמשון** (ת' גשר). **המפלט, סיפור אהבה וחושך, חתונה בשעת מגפה** (ת' החאן). **בונה, סוסי ים, בלאנש** (סוזן דלל). **Miracolo** (פיקולו איטליה), **CRT The Head** (איטליה). כיוצר עבודותיו הוצגו בפסטיבלים: אינטימדאנס, פסטיבל ישראל, גוונים במחול, מחול אחר, מחול לווהט, פסטיבל מאסטר קלאס מילאנו איטליה, פסטיבל תיאטרון פיזי באסן גרמניה.

דניאל אלבו עוזרת במאית

בעלת תואר ראשון בחינוך והוראת תיאטרון מטעם סמינר הקיבוצים. סטודנטית בתכנית רג"ב למצוינות בהוראה של משרד החינוך.

בין תפקידיה: עוזרת במאי בהצגות **מיתה טובה, הורים יקרים** (ת' החאן). **יריה בוואדי** (פסטיבל עכו 23), **גן החלומות האבודים** (ת' תמונע). **המקום בו השמיים נגמרים** (ת' אחד העם). **מה שנשאר לך בברלין** (ת' צוותא). מורה לתיאטרון בביה"ס היסודי בלפור, מורה ומלמדת קבוצות תיאטרון בביה"ס אנקורי. מנהלת הצגה באנסמבל ציפורלה.

לנה פרייפלד

סולנית להקת המחול **קמע**. בין תפקידיה בתיאטרון גשר: **העבד, הנודדים, אלף שמשות זוהרות, מי כמוני, קליעים מעל ברודוויי, אונייגין-הערות שוליים, אל תביט לאחור, סלומה, ריצארד השלישי, החטא ועונשו**. בתיאטרון תמונע: **אנטיגונה, אדיפוס טריפטיכון** (זוכת פרס קיפוד הזהב בתפקיד משנה), **האגם, בורגהר-קינג, אויבים-סיפור אהבה, חוזר לרוסיה**. בקולנוע: **ולריה מתחתנת** (מועמדת פרס אופיר לשחקנית ראשית), **אזרח מודאג, המאדאם, האהבות שלנו, ואהבת**. בטלוויזיה: **כפולים 3, אלף** (מועמדת פרסי האקדמיה לשחקנית משנה), **יאפא, מגרש הרוסים** (מועמדת פרסי האקדמיה לשחקנית ראשית), **פאלו אלטו, סובייצקה, טיפול לילי, טהרן 4**.

טטיאנה מחלינובסקי

בוגרת ניסן נתיב, תל אביב, 2010. בין תפקידיה: **המדריך למטייל בוורשה, האופנובנק, יהודי טוב** (ת' העברי). **הירושה של סבתא, עושים שכונה, הכל בצחוק, חמה על הכלה, חמה על הכלה 2, סכסכנים** (ת' הבוכרי חנדה חנדה של האחים דוידוב). מנחה וזמרת ב-**מסביב לעולם ב-80 דקות** (גלינה ציפרבלט ודמיטרי סמיונוב). מנחה בטקס פרס הבמה של תיאטרון ילדים בהבימה. ניהול, כתיבה, הפקה ומשחק באנסמבל **קברט בובצ'קה**. השתתפה באצבעונית **ובכלבים** בת' לצופה הצעיר של שאול טיקטינר. הופיעה בפרסומות ובסדרות טלוויזיה.

יאן קוגן

מוזיקאי, מלחין, מפיק ויוצר. בוגר הטכניון, בעל תואר Bsc בהנדסה אזרחית וסביבתית, 2008. בין עבודותיו בהלחנת מוזיקה לתיאטרון: **המלט** (קבוצת סמרטוט, ת' הבית), **הכל נשאר חי** (פסטיבל עכו 5-2024, זוכת פרס ההצגה ופרס המוזיקה), **לא שקט** (ת' תמונע), **הטוען לכס** (הפקולטה לאמנויות סמינר הקיבוצים), **חוזר לרוסיה** (מועדון דיזייר), **המדריך לגידול ילד** (ת' תמונע), **FREEDOM OF SPEECHLESS** קופרודוקציה ישראלית-שוויצרית שהועלתה בשוויץ, ברלין וישראל, **יואל** (ת' צוותא), **התעוררות** (סטודיו למשחק אימפרו).

יורי קזנצב

בוגר לימודי משחק בביה"ס של סופי מוסקוביץ'. בין תפקידיו בתיאטרון: **האנה** (ת' פולקרו), **העורף, החטא ועונשו** (ת' גשר), **דרך המלך, האגם** (ת' תמונע), **חוזר לרוסיה, רגל אחת על מטוס, תפילה** (ת' יידישפיל), תיאטרון מיסתורין- שחקן אנסמבל, **שעת מבחן** (ת' ארצי לנוער). בקולנוע: **צומת מילר** (עונה שניה), **ג'סטה, ללא מבטא**. נגן גיטרה, תופים וקלידים.

ולדיסלב פסחוביץ'

בוגר בית הספר לתיאטרון לילדים ברוסיה (1994-1998). ובית הספר לתיאטרון לנוער ברוסיה (2002-1998). בוגר המסלול לטלוויזיה ותיאטרון באימפרו. השתתף בהצגות **חצוצרה בוואדי, קרקס של יהודים, אקווריום, ליל העשרים, סיפור פשוט מאד, הרפתקאות חמור שכולו תכלת, מיץ מיץ לימונדה** (ת' חיפה). השתתף בהצגות רבות לילדים ובהצגות בתיאטרון הפרינג'. בין תפקידיו בקולנוע: **הכל בגלל סיגריה, המאבק 16, חלפים, אנטי וירוס, נטישה** וכן במספר סרטים קצרים.

מנכ"ל שמוליק יפרח	מנהלת אמנותית איה קפלן	מנכ"ל כספים ותפעול נוי גלן	מנהלת ייצור הפקות גילי כוכבי	מנהל טכני מחלקת סאונד ומולטימדיה אופיר ספיר	ע. אישית למנכ"ל דנה קוניו	מנהלת לשכת מנכ"ל תקוה סקוי	מנהל המחלקה האמנותית קרל כץ	ועדה אמנותית טל בסון	תמר דניאלי	מירב לחמן	אמיר פתר	איתי צ'מה	ייעוץ זכויות יוצרים רותי טון מנדלסון	חשבת רו"ח עירית שטופמאכר	מ"מ חשבת ברק זרביב	הנהלת חשבונות אירית שרור	חשבות שכר והנהלת חשבונות יעל לוי	מנהלת מכירות אזור דרום אושרה דנן	מנהלת מכירות חוץ ולוח רונית קריספין	מנהל דיגיטל מיכאל קושניר	מנהלת פרסום והפקות אירועים שני אמור	מנהלת מחלקת מכירות ושירות לקוחות אילנית וקנין-בקר	מנהלי במה חנוך אברהם אלי יורם מוטי ברהום אלעד רחמים	צוות במה תומר אברהם יעקב גורביץ אריה לוצאטו יהודה מלסה אילן מקרו	ארבל פורסטר קובי צמח	אחראית מלבישות לריטה מיגירוב	מלבישות יהודית אלקיים שנית ביטון אביבית מלכה הגר קקון	מחלקת סאונד ומולטימדיה יעקב אבודרהם אנדריי לומונובסקי ארטיום קולסניקוב נר רובין	תאורה רותם אבירם אלירן צדיק גבי פרידריך	הנהלה ציבורית יו"ר פרופ' אייל שיינר זיו אופק אבי אטיאס ד"ר אנגלרט מאיר פיני בדש נעמי בלומנטל אלי בן סימון ראובן בן סימון דניאלה גז אשר גרינבאום אפרת זיו-אספיס עמירה חיים עפרה חן גילה לוי עופר ליפשיץ עליזה מנור פרופ' ג'ורג' מרקוביץ עו"ד מאיר סהר	אחראית משמרת ורכזת הדרכה חגית שלי	מכירות מנויים ורד דהן שרי ויינר תמי חיימטוב נטלי נווה פרץ אורלי קדוש נטלי רפאלוב	שירות לקוחות מאי בן עזרי לאלי גוטמן הודיה וולפוביץ עדן יצחקי שני עמוס ניקול פנחסוב אלמה פרייד ליאור ממן נועה קחלון	רכזת בקרת מינויים יפעת חלילי	דוברות ויחסי ציבור יובל גרבר	מנהלת מחלקה חינוכית שלי ליכט	מ"מ מנהלת מחלקה חינוכית טלם הרן	רכזת פדגוגית-אמנותית מרכז מצויינות עירית זמט	רכזת אדמיניסטרציה מחלקה חינוכית מזל אבר	רכזת חוגים וקורסים רז סלוצקי	מנהל הצגה איציק קריספין	מחלקת תלבושות ואביזרים עירית פלדמן	מנהל מחלקת תאורה שמואל מור
----------------------	----------------------------------	--------------------------------------	--	---	-------------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------	------------	-----------	----------	-----------	--	------------------------------------	------------------------------	------------------------------------	--	--	---	------------------------------------	---	---	--	--	--------------------------------	--	--	--	---	---	---	---	--	--	--	--	---	--	---	--	-----------------------------------	--	--------------------------------------

להצגה **באר שבסקיה**

מנהלת ייצור הפקות גילי כוכבי **מנהל טכני** אופיר ספיר **מנהל הצגה** איציק קריספין
עוזרת במאי דניאל אלבו **מנהל במה** מוטי ברהום **תפעול תאורה** אלירן צדיק
צוגים אילן מקרו **תפעול סאונד** ארטיום קוליסניקוב **תפעול וידאו** ארטיום קוליסניקוב
רקוויזיטור אלעד רחמים **מלבישה** אביבית עמר **איפור ושיער** לריטה מיגירוב
ייצור תפאורה סדנת תיאטרון **עריכת תכניה והגהה לשונית** רותי טון מנדלסון
צילום תמונות פוסטר ופורטרטים אילן בשור **צילום הצגה** מעיין קאופמן, מיכאל מושונוב
צילום וידיאו וטריילר רדי רובינשטיין

אריזה גרפית גיא יעקב ישראלי. 60yixco@israeli

יו"ר אגודת הידידים גב' עליזה מנור מנהלת אגודת הידידים ד"ר דיתה קליינמן

מייסדים

אדמה מכתשים

לוי אריה- הקהילה היהודית של מונטריאול - FEDERATION CJA

לוצאטו אתי וכפיר - לוצאטו את לוצאטו בע"מ

רינה רמות - מתן שירותי בריאות בע"מ

עליזה מנור- ע.ע מנור ייזום, שיווק וניהול בע"מ

ידידים לפי סדר א'-ב'

אברהם עדי ואליזבט, מאיר ומיכל אבן שימול - תיכון יוצר עתיד באר שבע
אביסרור גלית וג'קי - אביסרור משה ובניו, אופק ורד וזיו, אליה רחל ומקס - מגזין ברנז'ה,
אלימלך כוכי ומאיר- אחים אלימלך בע"מ, מושיקו ורוני אלימלך,
אמויאל קובי ומיטל - קרן תעשיות, פרופ' שוש ארד, בלהה אדם, בן דוד חביב - אפיק מדיה בע"מ,
בן כנען סימה וישראל, ד"ר ברנר הלל ודורה, גרינבאום אירית ואשר, דורון מוטי וחני,
הרצנו מלי וינקו, חיים עמירה ונתן, כהן אביב ויוליה, כהן מיכל ושלמה, כהן שוש ויעקב,
אירנה סקלר ויעקב כהן, יוסי ומיטל כהן - צללה פרגולות מרחפות בע"מ, אהרון כץ ומרים עינן,
ליליאן עידו ואסתר, ליפשיץ איריס ועופר, לצר רחל ודר' שמחה, ד"ר מייסלוס מקס ורוסיטה,
מרקוביץ ג'ורג' (אוצ'ו) וילנה חנקין, נגב מינרלים בע"מ - רזין אלי וניצה, עפרה חן, עוזיאל ורד ובני,
נגר מיטל ורן, נגר אבלין וגבי - פארק הרכב גבי, עטר בתיה ופרופ' דן,
עמרני עמליה ומנחם, פוגל אירית ומוטי, צבי תקשורת והוצאה לאור בע"מ - אלוש צביקה וחגית,
קארס נורית וסיוון, דיתה ומשה קליינמן, רוזנבליט אמיר, רוט אנה ואורי, ד"ר גרגורי ריביצקי,
רייך יוסי ומרגית בוגן- בית מרקחת הנגב, שוורץ גישרה, שופן יהודית - כימקונטקט ישראל בע"מ,
שי שמואל - הקמפוס הקרייה למודיעין, שמואל שלום ושרה שטרית, משה שרון

אורי דב יוסף בלופרב, אסתי זקהיים, אפרת בוימולד, עינת הולנד, מיכאל מושונוב,
פלורנס בלוך, דנה מיינרט, דורון בן דוד, יואב דונט, נעמי אורן, מיכל שטמלר, ח'ליפה נאטור,
יואב הייט, שון עיסא, אורן כהן*, איתי צ'מה*, ברקת יערי*, רון ביטרמן, לנה פרייפלד,
ויקי כהן*, גיל פישמן*, רועי דוד*, אורלי טובלי, גיא ויטנר, חגית דסברג, יונתן הורנצ'יק, שירה נאור

*בוגרי גודמן, בית ספר למשחק בנגב

BEER-SHEVSKAYA

Credits

Written & Directed by
Yarden Gilboa

Dramaturg
Dori Parnes

Set & Costumes
Svetlana Berger

Music
Yan Kogan

Lighting Design
Amir Castro

Movement Design
Amit Zamir

Ballroom Dancing
Ilan Zakharov

Assistant Director
Danielle Albo

Actors

Dancer
Lena Fraifeld / Tatiana Malinovsky

Singer & Guitar player
Yan Kogan

Singer & Ukulele player
Yuri Kazantsev

Singer & Accordion player
Vladislav Peysahovich

Synopsis

The place: A typical Russian pub-restaurant

The time: Late at night

A group of four young actors, first and second generation immigrants from the former Soviet Union, are trying to make a living by putting on a light-hearted cabaret show of the best of Mother Russia's folklore.

Between dancing and singing, between potato salad and another shot of vodka, the charged relationships between the band members reach a boiling point and what started as an Eastern European celebration, turns into a funny and painful probing into the bleeding wound of immigration.

Wine and light refreshments will be served during the show.

Opening: May 5th 2026, venue 2, Beer Sheva Theatre

🕒 **1 Hour and 30 minutes** with no interval

תיאטרון באר-שבע

זוכה "אות בן-גוריון"
לשנת תשפ"ב, אוקטובר 2021,
מטעם אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

☎ *2690 🌐 www.b7t.co.il 📌 שדרות רגר 41, המשכן לאמנויות הבמה באר-שבע
📱 b7ttheater 📄 תיאטרון באר שבע

אריזה גרפית גיא יעקב ישראלי
Ariza Grafika Guya Yaqov Israeli

הפדרציות
היהודיות
של צפון אמריקה

באר-שבע
בית ההודותיות של ישראל

משרד
התרבות
והספורט

ADAMA

תיאטרון
באר-שבע
אגודת הידידים

Jack, Joseph and Morton Mandel Supporting Foundation